

U 1112 var redan på 1600-talet skadad och har tidigt gått förlorad. Den söktes förgäves av Dybeck och har av mig vid flera tillfällen efterforskats utan framgång.

Höjd (enligt träsnittets skala) omkring 1 m., bredd omkring 0,70 m. Stenen var, då den avbildades, avslagen upptill. Ursprungligen har den varit avsevärt högre.

Ristningen utgöres av ett kors på vilket en fågel sitter; runt korsets nedre arm är en bandflätning lagd.

Ingen runinskrift torde ha funnits på stenen.

1113. Häggeby, Skuttunge sn.

Pl. 106.

Litteratur: B 488, L 180, D 1: 213. J. Bureus, Fa 6 s. 132 n:r 95 (Caspar Cohl), Fa 5 n:r 333; J. Rhezelius, Fa 10:1 n:r 65, Fl 1 n:r 56; Ransakningarna 1667–84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 44; O. Celsius, Svenska runstenar (Fm 60) 2, s. 123 och 265; R. Dybeck, Skuttunge socken 1864 (ATA), Reseberättelse för år 1864 (ATA); A. L. Th. Pettersson, Några ord till upplysning om bladet »Salsta» (1871), s. 53; UFT h. 5 (1876), s. 64; J. Eriksson, Skrivelser till Riksantikvarien den 19/10 1941 och den 6/11 1942 (ATA); S. B. F. Jansson, Skrivelse till Riksantikvarien den 24/10 1941 (ATA), Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA); Skrivelse från Riksantikvarieämbetet till Uppsala läns västra vägdistrikt den 20/10 1941 (ATA).

Äldre avbildningar: Rhezelius, teckning (i Fa 10:1 och Fl 1); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 488).

Stenen, som endast är fragmentariskt bevarad, står på en grässlätt 100 m. NV om landsvägsbron vid Nyby såg, där gränsen mellan Björklinge och Skuttunge socknar går, 25 m. SÖ om mangårdsbyggnaden på Häggeby n:r 3¹, 8 m. V om Nyby damm, 5 m. N om landsvägen Häggeby-Björklinge kyrka. Den nuvarande platsen är utmärkt på Ekonomiska kartbladet »Björklinge» (1952); en tidigare placering av U 1113 är utmärkt på Geologiska kartbladet »Salsta».

Enligt Caspar Cohl (i Fa 6) fanns stenen »i Häggiebybyn i skuttunge Sockn». Fa 5: »Äggeby». Ovan teckningen i Fa 10:1 finnes platsuppgiften »Skuttunge Sochn. Wedh Eggieby». Fl 1: »Skuttunge Sochn. Widh Eggeby en grindstolpa». Enligt Ransakningarna 1667–84 fanns i Häggeby två stenar »påskrifne», den ena »weed grindstolpen i byen, den andre i söder giärdet». Med »den andre» stenen åsyftas säkerligen U 1118, som står i ägogränsen mellan Häggeby och Örke. På träsnittet i Peringskiölds Monumenta finnes bläckanteckningen »Grindstolpe i Häggby» (B 488: »Egby wid en grund stolpe»; L 180: »Häggby»). Celsius: »Skuttunge och Häggeby, den andra på norra sidan om byn». (På gårdet söder om byn stod enligt Celsius U 1118.) Om stenens utseende lämnar Celsius följande upplysningar: »bortspruckit halfva stenen ofvan till, och ett st. på sidan... Stenen är som han wore huggen. Är satt till grindstolpe, som grinden slår emot.»

I sin förteckning över fornminnen i Skuttunge socken meddelar Dybeck följande från Häggeby: »Söder om och nära Häggby är en enstaka, ofvanpå platt kulle, å hvilken står en vacker bautasten af dryga tre alnars höjd. I samma bys norra gärde förekomma lemningar efter flere förstörda hednagrafvar... I Häggby by står såsom grindstolpe ett större stycke af en runsten.» I sin reseberättelse för år 1864 skriver Dybeck: »Äfven norr ut i socken förekomma enstaka större ättehögar, såsom vid Häggby (hvarest ock står en stor bautasten, söder om och helt nära byn samt en runsten inuti byn), de fleste i gården och sålunda i fara att förderfvas.» Sveriges runurkunder: »Står såsom grindstolpe norr ut i byn.»

I beskrivningen till Geologiska kartbladet »Salsta» anges platsen vara vid »vägskälet S. från Häggby»; där påpekas, att »öfversta delen är bortslagen».¹ — UFT: »Står som grindstolpe norr ut i byn.»

¹ På Geologiska kartbladet finnes ytterligare en runsten vid Häggeby utmärkt och i beskrivningen anges denna runsten stå »på en krosstenskulle W. vid Häggby». Den sten som står på den angivna platsen är emellertid utan inskrift.

Fig. 401. U 1113. Håggeby, Skuttunge sn.
Efter teckning av Rhezelius.

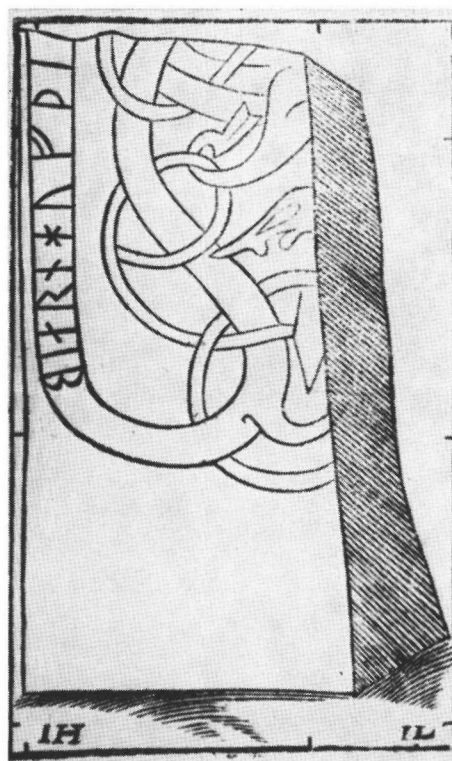

Fig. 402. U 1113. Håggeby, Skuttunge sn.
Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 488).

I egenskap av Riksantikvariens ombud skriver J. Eriksson den 19/10 1941: »Enligt anmodan av Uppsala Läns västra Vägdistrikt anhålles att två runstenar får flyttas, den ena vid Örke [= U 1118], och den andra vid Håggeby i Skuttunge socken. Vid en vägomläggning komma de så nära trafiken att de riskera att skadas. Flyttningen gäller endast någon meter...» Platsen besiktigades av S. B. F. Jansson, som om U 1113 skriver till Riksantikvarien (den 24/10 1941): Runstenen »står i vägskalet Skuttunge kyrka-Harbo kyrka-Björklunge kyrka... Stenen lutar mycket starkt bakåt... Till denna plats har stenen flyttats på senare år. Den stod tidigare som grindstolpe vid Håggeby. Den ursprungliga platsen är mig okänd... Det avgjort lämpligaste vore att flytta runstensfragmentet 125 m åt ÖNÖ, till en liten gräsbevuxen slänt, 3 m N om vägen till Björklunge kyrka... Ristningsytan bör vändas åt SSV.» På den föreslagna platsen restes U 1113 hösten 1942.

Ljusgrå granit. Höjd 1,02 m., bredd 0,58 m. Ristningsytan är påfallande jämn och något sliten; ristningen är trots detta jämförelsevis tydlig. Utan tvivel är U 1113 huggen av en van och mycket skicklig runmästare.

Inskrift:

biarnhufpi . . .

5 10

Biarnhofði . . .

»Björnhövde . . .»

Till läsningen: Före 1 b finnes ej sk. 7 u är ej stunget. 10 i har förlorat ett stycke av nedre delen genom flagring. Efter 10 i finnas inga spår av ristning. — Cohl (i F a 6): **biarnhufpi . . .** Omedelbart efter läsningen står: »det mera borta». Också Rhezelius läser inskriften fullt korrekt; mot

Leitz' och Hadorphs träsnitt kan endast den invändningen göras, att 1 **b** har uppfattats som vänt. Celsius anmärker (F m 60: 2, s. 123): »B står rätt på stenen»; Dybeck gör i *Sveriges runurkunder* samma invändning mot det sätt på vilket 1 **b** har återgivits på träsnittet: »Runan **þ** är i Bautil oriktigt upptagen såsom vändruna.» Celsius: **biarnhufþi** ... »sedan tvärt af och bortkommit ofwan till.»

Mansnamnet *Biarnhofði* är eljest endast känt från den närbelägna U 1045. Om namnet se U 1045 (s. 305).

Om ytterligare en runsten på Häggeby se U 1118 Örke.

1114. Myrby, Skuttunge sn.

Litteratur: O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 2, s. 269, Acta Literaria Sveciae 1727, s. 277; S. B. F. Jansson, Runinskriftsinventering i Uppsala län 1942 (ATA).

Den enda kända uppgiften om var denna runsten finnes eller har funnits lämnar O. Celsius i sin anteckningsbok *Svenska runstenar* 2. Celsius uppger där, under överskriften »Skuttunge och Myrby», att stenens plats är »En god half mijhl till skogs på andra sidan om Skuttunge kyrkia. Academiens gård Ytterby ligger straxt der hos». U 1114 har sålunda stått icke så långt från Broddbostenen (U 1110).

Då Celsius den 11 juni 1728 undersökte inskriften, var den svårt skadad. Han anmärker: »Har varit en stor sten och wacker ritning. Men halfdelen wid pass är afb[r]utit och bortkommit.» Vid runinskriftsinventeringen 1942 och även vid senare besök i Skuttunge har jag förgäves efterforskat stenen, senast i juli 1955.

Inskrift (enligt Celsius):

ketil lit · kera bro eftir · selfan sik ok fastr + iftr + i ... -api- ... runor þisar

Katill let gæra bro æftir sialfan sik ok Fastr(?) æftir ... runar þessar.

»Kättil lät göra bro efter sig själv och Fast(?) efter ... dessa runor.»

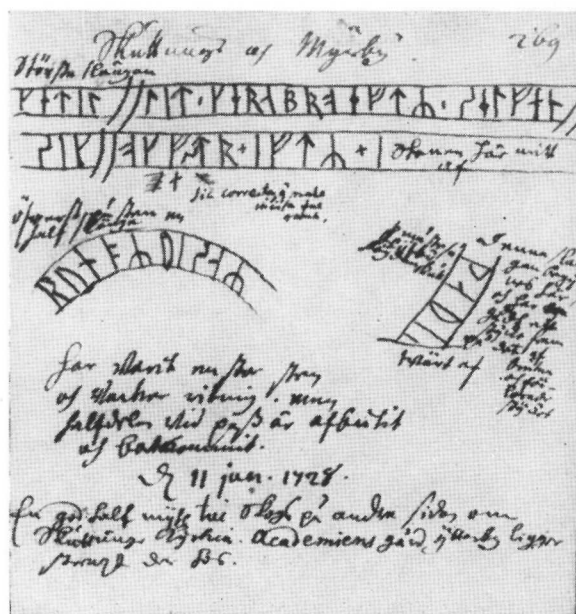

Fig. 403. U 1114. Myrby, Skuttunge sn. Efter F m 60: 2, s. 269.